

MĀCĪBU PRAKSE DATORZINĀTNES PROFILA SPECIĀLISTU SAGATAVOŠANĀ

Sabina Kataļņikova, Larisa Zaiceva

*Rīgas Tehniskā Universitāte
Meža iela 1/3-501, Rīga, LV-1048, Latvija
tālr. (+371) 7089571, e-mail: stefani@egle.cs.rtu.lv*

Atslēgas vārdi: mācību prakse, profesionālās studijas, datorzinātne

Mūsdienās, kad informācijas tehnoloģijas strauji attīstās un tirgus ekonomikas apstākļos pastāvīgi pieaug pieprasījums pēc augsti sagatavotiem speciālistiem, ir liela nozīme jaunatnes profesionālajai apmācībai. Rīgas Tehniskās Universitātes Datorzinātnes un informācijas tehnoloģijas fakultātē (DITF) notiek speciālistu sagatavošana dažādu profesionālo programmu ietvaros: pirmā līmeņa profesionālās augstākās studijas (koledža), bakalaura un maģistra profesionālās studijas. Apmācības augstas kvalitātes nodrošināšanai katrā no šīm programmām ir paredzēts pietiekami liels prakses apjoms. Tā, koledžā praksei ir atvēlēti 10 kredītpunkti (400 stundas) 2. kursā un 10 kredītpunkti - 3. kursā; bakalaura profesionālajās studijās – 26 kredītpunkti (1040 stundas); maģistra profesionālajās studijās – 6 kredītpunkti (240 stundas).

Prakses mērķis ir nodrošināt teorētisko zināšanu praktisko lietošanu, kuras ir iegūtas profilējošo mācību disciplīnu studiju gaitā, iegūt praktiska darba iemaņas, veicināt profesionālās izglītības kvalitāti. Prakses uzdevumi ir iepazīties ar uzņēmumā lietojamām programmatūras izstrādes vidēm, metodēm un rīkiem, ar programmatūras projektu pārvaldību un kvalitātes nodrošināšanu; iemācīties plānot savu darbu, izstrādāt programmatūras projektu kolektīvā.

Diemžēl, pagaidām universitātē nav vienotas nodaļas, kas atbild par studentu prakses organizēšanu, par normatīvo aktu izstrādi, par sadarbību ar darba devējiem. Tāpēc visu prakses nodrošināšanas jautājumu risināšana ir struktūrvienības kompetencē, kura atbild par studiju programmu realizāciju, un līdz ar to prakses norise ir atkarīga no darbinieku pieredzi, pienākuma apziņas, komunikabilitātes.

2003. gadā RTU DITF Programmatūras izstrādes tehnoloģijas profesora grupa nodarbojas ar prakses organizēšanu pirmā līmeņa profesionālās augstākās (koledžas) izglītības programmas ietvaros. Vispirms tika izstrādāta mācību prakses programma gan 2., gan 3. kursam. Šajā programmā ir definēts prakses mērķis, aprakstīti prakses vispārēji uzdevumi un saturs, kā piemēri ir ievietoti daži individuālie uzdevumi, izklāstīti prakses organizācijas noteikumi, studentu tiesības un pienākumi, aprakstīti prakses pārskata sagatavošanas principi un noformēšanas noteikumi. Prakse sākumā šī programma tika izdota katram studentam kopā ar līgumu par mācību prakses nodrošināšanu. Bet prakses vietu meklēšanas gaitā atbildīgie par praksi sastopas ar problēmu virkni.

Meklējot prakses vietas, tika gaidīts atbalsts no uzņēmumiem, jo 2001. gada oktobrī ir noslēgtas Vienošanās par sadarbību izglītības jomā starp Latvijas informācijas sistēmu (IS) klastera informācijas tehnoloģiju jomā strādājošiem uzņēmumiem un Latvijas Universitātes un Rīgas Tehniskās Universitātes, ko parakstījuši ap 15 uzņēmumi. Uzņēmumi apņemas piedāvāt aprīkotas prakses vietas un “darbuzinātājus” profesionālo programmu studentiem, cenšoties sasniegt līmeni vismaz viena prakses vieta gadā uz katriem 10 IS sfērā nodarbinātiem. Tomēr neskatoties uz parakstīto dokumentu uzņēmumi nelabprāt pieņem darbā praktikantus, jo praktikantu apmācība un nodarbinātība ir papildus pienākumi, bet Latvijā nav vienotas sistēmas prakses vadītāju atbalstīšanas un atalgošanas.

Tādēļ bija jāmeklē vietas ar saviem spēkiem, izmantojot personiskus kontaktus. Šeit ļoti palīdzēja to, ka RTU DITF studenti un absolventi strādā daudzās firmās un aizvien ir gatavi palīdzēt. Tas deva iespēju nodibināt kontaktus ar uzņēmumu vadību, iepazīties ar uzņēmumu darbības sfēru, ar darbinieku pienākumu loku un noslēgt līgumus ar uzņēmumiem par prakses nodrošināšanu ar pārliecību, ka praktikanti strādās pēc specialitātes.

Kvalitatīvā prakse ļauj sagatavot augstās kvalifikācijas speciālistu, kas apmierinātu visas darba devēju prasības, tāpēc prakses organizēšanas jautājums ir ļoti svarīgs, un lietderīgi vadīt praksi centralizēti.